

Libellenweekend met Pinksteren in Bakkeveen

Vrijdagmiddag 28 mei vertrokken we richting Bakkeveen. Na een voorspoedige reis, het weer was prachtig en de weg rustig, kwamen we aan. Wij waren rijkelijk vroeg en keken vast even bij de pingoruïne Pûpedobbe. Daar zagen we al verschillende libellen, zoals de Viervlek *Libellula quadrimaculata* en de Grote keizerlibel *Anax imperator* en hoorden de Koekoek *Cuculus canorus* en de Geelgors *Emberiza citrinella*. Terwijl we voorzichtig door het gras liepen, zagen we ineens een opgerolde slapende Adder *Vipera berus*. Die schrok wakker en terwijl wij doodstil bleven staan gleed hij weg in de begroeiing.

In de namiddag kwamen we bij de kampeerboerderij aan, waar we verwelkomd werden door Frans en Marja Koning (KNNV - Libellenwerkgroep Zuid-Kennemerland) en de al aanwezige groepsleden. Er werden handen geschud, dranken gedronken en soep genuttigd samen met het meegebrachte brood en we maakten vast ons bed op. Langzaam druppelde iedereen binnen, bij elkaar drieëntwintig mensen.

De kampeerboerderij is een sfeervolle plek in bezit van It Fryske Gea. Daarachter ligt een schaapskooi, waarin Drentse schapen overnachten, die overdag mogen grazen op het aangrenzende natuurerrein. Elke avond brachten de herder met zijn zoontje en twee Bordercollies de schapen terug naar de kooi. Een mooi spektakel, zeker toen een keer bij het weggaan bleek dat er toch nog één schaap rondliep en dat terwijl er binnen afzienbare tijd een voetbalwedstrijd begon. Een hele toer was het voor de honden om dat ene schaap binnen te brengen: als er één schaap over de dam is....., maar ja, wat als er maar één schaap is?

Wij vroegen de herder waarom de schapen 's nachts

binnen moeten blijven. Hij antwoordde met de veelzeggende woorden: "je hebt een schaapskudde en je hebt een kudde schapen en dit is een schaapskudde".

De volgende dag gingen we rond half tien op pad, gewapend met vangnetten, kijkers en loepdoosjes en Peter de Boer, een gids van It Fryske Gea wees ons op onze verantwoordelijkheid m.b.t. de kwetsbare gebieden die we zouden gaan betreden. Zo mogen de oevers van vennen niet teveel worden

De waargenomen libellensoorten Pinksterweekend 2004

1. Azuurwaterjuffer COENPUEL
2. Gewone oeverlibel ORTHCANC
3. Gewone pantserjuffer LESTSPON
4. Grote keizerlibel ANAXIMPE
5. Grote roodoogjuffer ERYTNAJA
6. Koraaljuffer CERITENE
7. Lantaarntje ISCHELEG
8. Maanwaterjuffer COENLUNU
9. Metaalglanslibel SOMAMETA
(waarschijnlijk maar niet zeker)
10. Noordse witsnuitlibel LEUCRUBI
11. Platbuik LIBEDEPR
12. Smaragdlibel CORDAENE
13. Variabele waterjuffer COENPULC
14. Venwitsnuitlibel LEUCDUBI
15. Viervlek LIBEQUAD
16. Vuurjuffer PYRRNYMP

aangestampt. Als tegenprestatie voor de vergunning om de paden en wegen te verlaten, had hij aan Staatsbosbeheer beloofd, dat we de aanwezige dieren en planten zouden inventariseren.

Hij had een mooie route uitgestippeld langs vochtige gebieden met vennen, beken en slenken. Eerst naar het Heideven op Allardsoog. We zagen ondermeer een Wespendif. Daarna naar het Ringven SBB waar we de Platbuik *Libellula depressa* en de Maanwaterjuffer *Coenagrion lunulatum* zagen.

's Avonds moe maar voldaan naar onze boerenschuur terug, waar we wat dronken en flink aten van salade en pasta. Daarna zagen we foto's van de natuurfotograaf Philip Friskom. In zijn schuilhut maakt hij prachtige foto's van allerlei natuurverschijnselen.

Het schoonmaken liep trouwens gesmeerd in dit weekend. Er was geen aansporing nodig, het woord corvee is niet gevallen. Iedereen hielp waar dat

Foto: Willem-Jan Hoefnagel

Smaragdlibel *Cordulia aenea* ♂

nodig was en Wilbert, een meesterkok naar later bleek, bood zelfs aan zondag te koken. Frans wierp zich op aangekoekte pannen, waarin hij zeer ervaren oogde. En ieder poetste en boende totdat alles weer schoon was.

Zondag gingen we met Lisette Heikoop op stap en togen naar de Freulevijver, de Cascaden en via de Pûpedobbe naar de Sânpoele. Onderweg kwamen we in de bossen Dalkruid tegen.

Thuis gekomen lekker buiten op de bank bijkomen met een drankje. We kregen wel trek, want er stegen de meest verrukkelijke geuren uit de keuken

Foto: René Manger

Koraaljuffer *Ceryagrion tenellum* ♀ typica

Bezochte locaties

- 28-05-2004, "Pûpedobbe" 4 soorten
- 29-05-2004, Heideven op Allardsoog 6 soorten
- 29-05-2004, Ringven SBB 9 soorten
- 29-05-2004, Finepoel/Schanspoel 5 soorten
- 29-05-2004, Bovenloop slenkje 5 soorten
- 29-05-2004, Skrobberheide op de Slotplaats 10 soorten
- 29-05-2004, Freulevijver 5 soorten
- 29-05-2004, De Cascaden 5 soorten
- 29-05-2004, Ven bij Zijlstra 4 soorten
- 30-05-2004, Pûpedobbe 9 soorten
- 30-05-2004, De Sânpoele 10 soorten
- 30-05-2004, Heulerpoel 7 soorten
- 30-05-2004, Boven Tjonger/Haulerpolder 4 soorten

citroenschil.

's Avonds keken we armen en benen weer na op aanwezige teken en het was een paar keer flink raak. Gelukkig hadden we een ingenieuze tekenpincet die ons snel verlost van de bloeddorstige beestjes.

Maandag regende het licht. Niemand vond dat het erg, aangezien het tot dan toe prachtig weer was geweest. Besloten werd om die ochtend te besteden aan het determineren van libellenhuidjes. Verder werd de boerderij schoongemaakt, brood en beleg verdeeld en sommigen togen wellicht wat eerder dan het plan was naar huis.

op. Wilbert, bijgestaan door zijn vriendin Valentien maakten tomatensoep met laurier, een risotto met groentesaus, gehaktballen in rode wijn met appeltjes en voor de vegetariërs een omelet opgefrist met

Een voldaan gevoel zo'n weekend in de vrije natuur met aardige mensen!

Waarnemingen overzicht 2003 KNNV-libellenwerkgroep Zuid-Kennemerland

De KNNV-Libellenwerkgroep Zuid-Kennemerland (LWZK) is een van de acht werkgroepen van de KNNV afdeling Haarlem en omgeving. De oprichting op 10 december 1997 was een gevolg van de waarnemingsactiviteiten in de Amsterdamse Waterleidingduinen in de periode 1995 - 1997 onder leiding van Marcel Wasscher. De nu bijna zes jaar oude libellenwerkgroep heeft de goede gewoonte elk jaar een waarnemingenverslag samen te stellen en te versturen aan belangstellenden. Zo ontvingen wij het waarnemingenoverzicht 2003. Het verslag (50 p.) bevat zeer overzichtelijke tabellen en is daarmee voor de werkgroep een stimulans om hun vrij-willigerswerk voort te zetten. Zevenentwintig monitoringsroutes zijn er door de werkgroep tijdens

het libellenseizoen 2003 gevolgd.

Er zijn 33 libellensoorten in het werkgebied waargenomen. Opmerkelijke nieuwkomers daarbij zijn de Zadellibel *Hemianax ephippiger*, Smaragdlibel *Coridulia aenea* en de Bruine korenbout *Libellula fulva*. De CWNO is ter beoordeling gevraagd.

Andere soorten die in positieve zin in 2003 zijn opgevallen zijn de Gevlekte witsnuitlibel *Leucorrhinia pectoralis*, Vroege glazenmaker *Aeshna isosceles*, Bruine winterjuffer *Sympecma fusca* en de Glas-snijder *Brachytron pratense*.

